

Een tompoes en bitterballen

(voor)leesverhalen bij KNM

Uitgeverij Eenvoudig Communiceren | Lezen voor Iedereen
eenvoudigcommuniceren.nl
lezenvooriedereen.be

Geschreven op leesniveau A2+ ter ondersteuning en verwerking
van de theorie voor het KNM-examen.

Auteur: Annemieke Reesink
Redactie en vormgeving: Eenvoudig Communiceren
Beeld: Shutterstock

© 2024 | Uitgeverij Eenvoudig Communiceren, Amsterdam
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in
een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt,
in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch
door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN: 978 90 8696 771 1

Een tompoes en bitterballen

(voor)leesverhalen bij KNM

Annemieke Reesink

Dit boek heeft het keurmerk Makkelijk Lezen

Voorwoord

Verhalen lezen is een fijne en nuttige manier om een nieuwe taal te leren. In dit boek staan zestien korte verhalen. Het niveau is A2+.

De verhalen gaan over de Nederlandse cultuur. Daarom zijn ze erg handig als je examen moet doen in *Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM)*. Maar je kunt de verhalen ook gewoon voor je plezier lezen.

Acht verhalen gaan over Roksana en haar dochter Karen. Ze komen uit Oekraïne en wonen nog niet zo lang in Nederland. De acht andere verhalen gaan over Feras. Hij is een jongeman uit Syrië. En ook hij woont nog niet lang in Nederland.

Roksana en Feras leren de Nederlandse taal. Maar ook hoe je een huis kunt huren in Nederland. En hoe je een baan kunt vinden. Dat is niet altijd makkelijk. Maar gelukkig krijgen ze een beetje hulp van hun Nederlandse vrienden.

Inhoud

1. Wonen

Een eigen plek | 10

De uu van Utrecht | 15

2. Omgaan met anderen

Wat een lawaai! | 22

Een tompoes en bitterballen | 28

3. Gezondheid

Ademen | 36

Spoed! | 42

4. Onderwijs en Opvoeding

Op het schoolplein | 50

Een Piet uit Syrië | 55

5. Werk en Inkomen

Een baan in de zorg | 62

Werken of leren? | 68

6. Instanties

Belastingen | 76

Verzekeringen | 82

7. Nederland vroeger en nu

Een konijn en roze sneakers | 90

Amsterdam | 96

8. Politie en Rechtspraak

Samen spelen, samen delen | 104

Bevrijdingsdag | 110

Nawoord | 117

50
48
46
44

1.

Wonen

Een eigen plek

Roksana regelt haar eigen zaken.

Roksana zit aan de eettafel. Ze heeft het koud. Ze houdt een kop warme thee met twee handen vast. Roksana kijkt uit het raam. Het regent. Alweer. Het regent vaak in Nederland.

Ze denkt aan Oekraïne, haar land. En ze denkt aan haar stad, Charkov. In Charkov is het nu kouder dan in Nederland. Maar het regent daar niet. In Charkov is de lucht blauw. En er ligt ijs op de rivier. De kinderen kunnen fijn schaatsen.

Maar in Charkov is het niet veilig. Het is daar oorlog. Daarom is Roksana naar Nederland gekomen. Samen met haar dochttertje van 8 jaar, Karen.

Roksana en Karen woonden eerst in een groot gebouw. Daar woonden nog veertig andere mensen uit Oekraïne. In het gebouw waren maar twee keukens en acht badkamers voor al die mensen. Het was daar altijd druk.

Maar nu wonen Roksana en Karen samen in een flat. En dat is heel fijn.

Ze kunnen nu eten maken wanneer ze willen. En ze hoeven niet in de rij te staan voor de douche.

En het fijnste is: Roksana en Karen hebben allebei hun eigen slaapkamer.

Twee weken geleden zijn Roksana en Karen verhuisd. Dat was leuk, maar ook heel veel werk. Roksana heeft de muren van de flat wit geverfd. Alleen de muren van Karens slaapkamer zijn lichtblauw. Want dat is Karens lievelings-kleur.

De flat is nu schoon en gezellig.

Roksana moest erg veel regelen na de verhuizing. Ze moest toen informatie lezen in het Nederlands. Ze vond het moeilijk, maar het is gelukt!

Ze heeft nu een energie-leverancier.

Daar moest ze de meter-standen aan doorgeven.

En ze heeft huur-toeslag gevraagd bij de Belasting-dienst. Dat is belangrijk, want de huur van de flat is hoog. En Roksana's inkomen is niet hoog.

Maar nu is de verwarming kapot. En het water uit de douche loopt niet weg. De vloer van de badkamer is helemaal nat. Wie kan dat repareren? En moet ze dat zelf betalen? Roksana weet het niet.

Gelukkig kan ze Joop bellen. Joop is vrijwilliger bij Vluchtelingen-werk. Hij heeft een harde stem. En soms plaagt hij Roksana. Maar dat vindt Roksana niet erg.

‘Je moet de woning-stichting bellen, Roks’, zegt Joop.

‘Dat durf ik niet. Ik vind bellen in het Nederlands lastig’, antwoordt Roksana.

‘Je belt nu ook met mij!’, zegt Joop.

‘Ja, maar jij gebruikt geen moeilijke woorden. En je praat langzaam.’

‘Zoek op internet’, zegt Joop. ‘Zoek de website van jouw woning-stichting.’

Roksana typt de naam van de woning-stichting op haar laptop.

‘Je kunt op de website melden dat je verwarming stuk is’, zegt Joop.

‘Ja!’, zegt Roksana. ‘Hier staat: reparatie melden.’

Ze klikt op 'reparatie melden'. Dan vult ze haar gegevens in. En ze typt dat de verwarming kapot is.

'En nu?', vraagt ze.

'Druk op verzenden', lacht Joop.

'Ja, dat heb ik al gedaan', antwoordt Roksana.

'Iemand van de woning-stichting belt jou', zegt Joop. 'En dan komt een loodgieter.'

'Kost dat geld?', vraagt Roksana.

'Nee hoor, de huisbaas betaalt', zegt Joop.

De loodgieter komt. Het is een vrolijke man.

Hij fluit, terwijl hij werkt.

'Zo mevrouw', zegt hij. 'Ik heb water in de cv-ketel gedaan. Nu wordt uw huis weer lekker warm.'

'Fijn, bedankt', zegt Roksana. 'Wilt u ook even naar de douche kijken? De vloer is helemaal nat.'

De loodgieter loopt naar de badkamer.

Hij kijkt naar het putje in de douche. Het douche-putje zit vol haren.

'Sorry, mevrouw', zegt de loodgieter. 'Maar dit probleem kunt u zelf oplossen. U moet de haren uit het putje halen.'

Hij pakt zijn werk-tas en loopt naar de deur.

‘Nou, dag!’, zegt hij.

‘Bedankt’, zegt Roksana.

Roksana is trots op zichzelf. De verwarming doet het weer. En dat heeft ze zelf geregeld!
Maar ze voelt zich ook een beetje dom.
Ze gaat niet aan Joop vertellen over de haren in het douche-putje.

De uu van Utrecht

Feras gaat verhuizen.

Feras staat voor de spiegel. Hij oefent

Nederlandse woorden met de uu.

‘Muur,’ zegt hij, ‘buurvrouw, muziek.’

De uu is moeilijk. In de Arabische taal is geen uu. Maar Feras wil deze klank goed leren.

Dat zit zo: vanochtend was hij op school.

De docent vroeg: ‘Woon je in een koophuis of in een huurhuis, Feras?’

‘Ik woon in een huurhuis,’ zei Feras.

Nou ja, hij dacht dat hij ‘huurhuis’ zei. Maar dat was niet zo. Hij zei ‘hoerhuis’.

De andere mensen in de klas moesten lachen.

Rayan, een vriend van Feras, vertelde hem wat een ‘hoerhuis’ is.

Toen schaamde Feras zich. Daarom wil hij de uu heel goed leren.

‘Stuur, super,’ zegt hij.

Feras woont in een huurhuis in een klein

dorp. Het is een fijn huis met een woonkamer,

een keuken, een slaapkamer en een kleine

tuin.

Feras is van Syrië naar Nederland gevlucht. Hij heeft anderhalf jaar in een azc gewoond. Het was er altijd druk. Hij deelde zijn slaapkamer met twee andere mannen. Eén man snurkte heel hard. En de andere man rookte stiekem sigaretten in de slaapkamer. Dat was vervelend. Daarom is Feras blij dat hij nu een huis voor zichzelf heeft.

Maar het dorp waar Feras woont is wel erg rustig. Er wonen niet veel mensen. 's Avonds is er niemand op straat. Er zijn ook bijna geen winkels. Er is alleen een kleine supermarkt. Feras vindt zijn dorp saai.

Drie keer in de week gaat Feras naar Nederlandse les. Die is in Utrecht. Feras moet veertig minuten fietsen voordat hij bij school is. Een lange tocht dus. Maar hij doet het graag, want Utrecht is mooi. Er zijn veel mensen, winkels en mooie parken.

Rayan en Yaro zijn de vrienden van Feras. Zij wonen in Utrecht. Na schooltijd gaan Feras, Rayan en Yaro naar de Arabische bakker.

Ze kopen brood en gaan naar het park.
Ze zien mensen die hardlopen en vaders en
moeders met kinderwagens. En mooie meisjes!

‘Ik wil ook in Utrecht wonen’, zegt Feras. ‘Hoe
vind ik een huis?’

‘Je moet je inschrijven bij Woningnet’, zegt Yaro.

Hij pakt zijn telefoon en zoekt de website op.

‘Kijk’, zegt hij. ‘Hier vul je je gegevens in.’

‘Is het gratis?’, vraagt Feras.

‘Nee, het kost €17,50.’

‘Geen probleem’, zegt Feras.

Hij schrijft zich in bij Woningnet. Hij betaalt
online.

Feras kijkt een paar keer per week op de website
van Woningnet. Hij kijkt naar het aanbod. Hij
reageert op appartementen die niet te duur zijn.
Hij moet veel geduld hebben. Want meestal
krijgt iemand anders het appartement.

Maar op een mooie dag heeft Feras eindelijk
geluk. Hij krijgt een huurflat midden in het
centrum van Utrecht. De flat is vlakbij een
park en vlakbij een station.

Feras is erg blij.

Samen met Yaro en Rayan gaat hij kijken.
Het appartement is op de vierde verdieping.
'Is er geen lift?', vraagt Rayan.
'Nee', zegt Feras.
Ze gaan naar binnen.
'Is er geen balkon?', vraagt Yaro.
'Nee, ook niet', zegt Feras.
Hij kan niet stoppen met glimlachen.
Eindelijk heeft hij een flat midden in de stad!

Feras verhuist op een zaterdagochtend.
Gelukkig heeft Rayan een rijbewijs. De
mannen huren een busje. Ze brengen alle
meubels van Feras naar Utrecht.
Ze halen de meubels uit de bus en zetten ze
op het gras voor de flat. Ze kijken naar boven,
naar het appartement van Feras.
'Geen lift ...', zegt Yaro.
'Acht trappen naar de vierde verdieping ...',
zucht Rayan.
'Niet zeuren, jongens!', zegt Feras.
Hij pakt een kastje en loopt naar binnen.

Alles gaat naar de vierde verdieping.
De pannen, de borden, de bekers.
Het bed, de tv en de wasmachine.

Als laatste dragen de mannen de grote slaapbank naar boven. Die is vreselijk zwaar. 'Ik ga straks op jouw bank slapen', zegt Yaro. 'Ik ga pizza eten en tv kijken op jouw bank', zegt Rayan. 'Dat is goed', zegt Feras. 'Ik bestel drie extra grote pizza's voor mijzelf en mijn beste vrienden.'

2.

**Omgaan
met anderen**

Wat een lawaai!

Roksana heeft last van haar burens.

Roksana zit op de bank. Ze kijkt naar een Nederlands programma op tv. Een man maakt een chocolade-taart. De taart ziet er lekker uit.

Roksana heeft de onder-titeling aangezet. Zo leert ze nieuwe Nederlandse woorden. Maar vandaag kan ze niet alles verstaan. Want ze hoort de muziek van de burens door de muur heen. Wat een lawaai!

De kamerdeur gaat open. Daar staat Karen, het dochttertje van Roksana. Karen heeft haar pyjama aan.

‘Wat is er, lieverd?’, vraagt Roksana. ‘Kun je niet slapen?’

‘Nee’, zegt Karen. ‘Ik hoor hele harde muziek.’ Roksana zucht.

‘Kom maar even op de bank zitten’, zegt ze. ‘Dan kijken we samen tv.’

Karen gaat bij haar moeder zitten. De muziek klinkt hard door de muur heen.

‘Mama’, vraagt Karen. ‘Wil je naar de buren gaan? Wil je vragen of ze de muziek uitzetten?’
‘Mmm’, zegt Roksana. ‘Het gaat vast snel over.’

Roksana wil niet naar de buren.
Misschien zegt ze de verkeerde Nederlandse woorden. Of ze kan de buren niet goed verstaan. Ze wil geen ruzie!

De volgende dag komt Joop bij Roksana en Karen op bezoek. Joop is een aardige Nederlandse man. Soms krijgt Roksana Nederlandse brieven die ze niet begrijpt. Dan helpt Joop haar.

Joop zit op de bank.
Karen ligt op de grond te tekenen.
‘Hoe gaat het?’, vraagt Joop aan Karen.
‘Ik ben moe’, zegt Karen.
‘Waarom?’, vraagt Joop.
‘Gisteravond ging ik pas om elf uur slapen’, zegt Karen.
Joop kijkt verbaasd. Roksana zegt niets.
Ze schenkt koffie voor Joop.
‘Want de buren maakten lawaai. Dat doen ze heel vaak’, zegt Karen.

‘Echt waar?’, zegt Joop. ‘Roksana, heb je al met de burens gepraat?’

‘Nee’, zegt Roksana zacht.

‘Vind je dat lastig?’, vraagt Joop.

Roksana knikt.

‘Kom’, zegt Joop. ‘We gaan oefenen.’

Joop gaat staan. Hij steekt zijn hand uit.

‘Hallo buurvrouw, ik ben de buurman’,
zegt Joop.

Roksana geeft de buurman een hand.

‘Hallo, ik ben Roksana.’

‘Wat kan ik voor je doen, buurvrouw?’

‘Ik wil de muziek zachter’, zegt Roksana.

Joop fluistert: ‘Kun je het vragen? Dat is aardiger.’

‘Mag de muziek zachter?’, vraagt Roksana.

‘O!’, zegt de buurman. ‘Heb je last van de muziek?’

‘Ja!’, roept Karen. ‘Heel erg! Ik krijg pijn in mijn oren van die muziek.’

‘Ik zet de muziek direct zachter, dames!’,
zegt de buurman.

Dan gaat hij zitten.

Nu is hij weer gewoon Joop.

‘Dat was goed, Roks!’

Roksana lacht een beetje.

Een paar dagen later bellen Roksana en Karen bij de burens aan. Roksana’s handen trillen. Ze heeft een schaal in haar handen. Op de schaal liggen varenyky. Dat zijn lekkere Oekraïense hapjes. Roksana heeft ze zelf gemaakt.

Een meneer doet open.

‘Hallo’, zegt hij.

‘Goeiemorgen’, zegt Roksana. ‘Ik ben de buurvrouw. Ik heet Roksana. En dit is mijn dochter, Karen.’

De man kijkt vriendelijk.

‘Leuk om jullie te ontmoeten! Ik ben Yarin.’

Hij draait zich om. Hij roept iemand.

Er komt nog een man naar de deur.

Hij heeft een dikke buik en een grote baard.

‘En dit is Gijs’, zegt Yarin.

‘Hallo’, zegt Gijs.

‘Ik heb Oekraïense gebakjes voor jullie gemaakt’, zegt Roksana.

‘Wauw!’, zegt Gijs.

‘Wat lief!’, zegt Yarin. ‘Komen jullie even binnen?’

Even later zitten Roksana en Karen op de bank van de twee mannen.

Roksana krijgt thee en Karen appelsap.

Yorin en Gijs proeven de varenyky.

‘Heerlijk!’, zegt Gijs met volle mond.

‘Hij lijkt op de kerstman’, zegt Karen in het Oekraïens tegen haar moeder.

‘Stil!’, zegt Roksana.

Karen ziet een gitaar tegen de muur staan.

Ze ziet ook een trommel.

‘Jullie houden van muziek, hè?’, zegt Karen.

‘Dat klopt!’, zegt Yorin.

‘Ik hou ook van muziek’, zegt Karen. ‘Maar niet als ik wil slapen.’

Yorin wordt een beetje rood. Gijs lacht hard.

‘Hoho! Heb je last van onze muziek?’, vraagt hij.

‘Ja’, zegt Karen.

‘Dat spijt me’, zegt Yorin. ‘Hoe laat wil je slapen?’

‘Om acht uur’, zegt Karen.

‘Nee, om half acht’, zegt Roksana.

‘We maken geen muziek na half acht. Goed?’

‘Goed!’, zegt Karen.

Roksana lacht zacht.

Het is gelukt! En het was niet moeilijk.
Joop, de varenyky en Karen hebben goed
geholpen!

Een tompoes en bitterballen

Feras' eerste Nederlandse verjaardag.

Feras woont nu bijna twee jaar in Nederland. Sinds een paar weken woont hij in de mooie stad Utrecht.

Hij heeft vrienden gemaakt op de school waar hij Nederlands leert. Maar al zijn vrienden zijn Arabisch. Hij kan met niemand Nederlands oefenen. Dat is jammer.

Hij heeft wel een aardige buurvrouw. Ze heet Annet en ze is 25 jaar, net als hijzelf. Als Feras en Annet elkaar zien, zeggen ze goedemorgen.

‘Hoe gaat het?’, vraagt Feras dan.

‘Goed hoor’, zegt Annet.

En dan zegt ze iets over het weer.

‘Lekker weertje, hè?’, of: ‘Wat een regen!’

‘Ja’, zegt Feras dan.

Hij wil nog meer zeggen. Hij heeft veel mooie Nederlandse zinnen in zijn hoofd. Maar als hij een Nederlander ziet, is hij alle zinnen vergeten.

Het is half negen 's ochtends. Feras moet naar Nederlandse les. Hij haalt zijn fiets uit de schuur.

Daar is Annet. Ze pakt haar fiets ook.

'Hoi Feras. Lekker zonnetje, hé?', zegt Annet.

'Ja', zegt hij. 'Het regent niet.'

'Nee', zegt Annet.

Feras denkt diep na. Wat kan hij nog meer zeggen? Hij wil niet dat het gesprek stopt.

'Feras, morgen ben ik jarig', zegt Annet.

'Kom je op mijn verjaardag?'

'Bij jou thuis?', vraagt hij.

'Ja.'

'Om hoe laat?'

'Om ongeveer drie uur.'

'Oké,' zegt hij, 'graag!'

'Gezellig! Tot dan!', zegt Annet.

Ze stapt op haar fiets en fietst weg.

'Gefeliciteerd!', roept Feras nog snel.

Hij is blij. Eindelijk gaat hij op bezoek bij een Nederlander.

Moet hij een cadeautje voor Annet kopen?

Feras vraagt het op school aan zijn vrienden.

'Ja man, koop rode rozen voor haar!', zegt Rayan.

'Nee, dan denkt ze dat ik verliefd ben', zegt Feras.

‘Inderdaad’, zegt de docent. ‘Doe maar geen rode rozen. Maar bloemen zijn wel een goed idee. Het hoeft geen dure bos te zijn.’

De volgende dag koopt Feras een bos gele tulpen. Hij trekt zijn mooiste overhemd aan. Hij scheert zijn gezicht. Hij kijkt op zijn horloge. Het is vijf minuten voor drie. Hij gaat naar Annet. Nederlanders vinden het fijn als je op tijd bent.

Annet doet de deur open. Ze ziet er mooi uit. Ze heeft een blauwe jurk aan en gouden oorbellen in.

‘Gefeliciteerd’, zegt Feras.

Hij geeft de bloemen aan Annet.

‘Wat mooi! Dankjewel!’, zegt ze. ‘Kom binnen.’

Hij wil zijn schoenen uittrekken.

‘Nee, nee’, zegt Annet. ‘Laat je schoenen maar aan.’

Ze heeft zelf ook schoenen aan, met hoge hakken.

Ze lopen de woonkamer in. Er is verder niemand.

‘Ga zitten’, zegt Annet.

Feras gaat op de bank zitten.

Is hij alleen met Annet?

Hij wordt een beetje verlegen.

Gelukkig, daar gaat de bel.

Er komen twee vriendinnen binnen.

Ze geven Annet een knuffel en een cadeautje.

Ze geven Feras een hand.

‘Hoi, ik ben Maria’, zegt de één. ‘Leuk om je te ontmoeten!’

‘Hai, mijn naam is Jet. Gefeliciteerd met de jarige’, zegt de ander.

Ze komen allebei naast Feras zitten.

Nu zit hij op de bank tussen twee mooie vrouwen. Dat gebeurt niet vaak!

Annet geeft iedereen koffie en een bordje met een roze taartje.

‘Lekker, een tompoes!’, zegt Maria.

Feras eet de tompoes met een vorkje. Maar dat is lastig.

‘Je mag met je vingers eten’, zegt Jet.

Ze neemt een grote hap. Daarna likt ze haar vingers af.

Na de koffie en de tompoes krijgen ze sap of wijn. En Annet heeft kleine balletjes gebakken.

‘Is het falafel?’, vraagt Feras.

‘Nee, het zijn bitterballen’, zegt Annet.

‘Vegetarische bitterballen.’

Feras neemt een hap. Oei! Wat is dat heet!

Hij verbrandt zijn mond. Snel rent hij naar de keuken. Hij pakt een glas en drinkt heel veel water.

De dames lachen hard. Feras lacht ook.

Hij gaat weer zitten, maar hij wil geen bitterbal meer.

‘Vind je het leuk in Nederland?’, vraagt Jet.

‘Ja’, zegt hij. ‘Maar het regent vaak.’

Maria vraagt waar Feras vandaan komt.

Hij vertelt. Over zijn land, over de blauwe rivier en de heuvels met olijfbomen. Hij zoekt foto’s op zijn telefoon en laat ze zien.

‘Wat mooi!’, zegt Maria.

‘Wat spreek je al goed Nederlands!’, zegt Jet.

Feras is blij. Hij heeft veel Nederlandse woorden in zijn hoofd. Nu kan hij ze gebruiken. Eindelijk.